

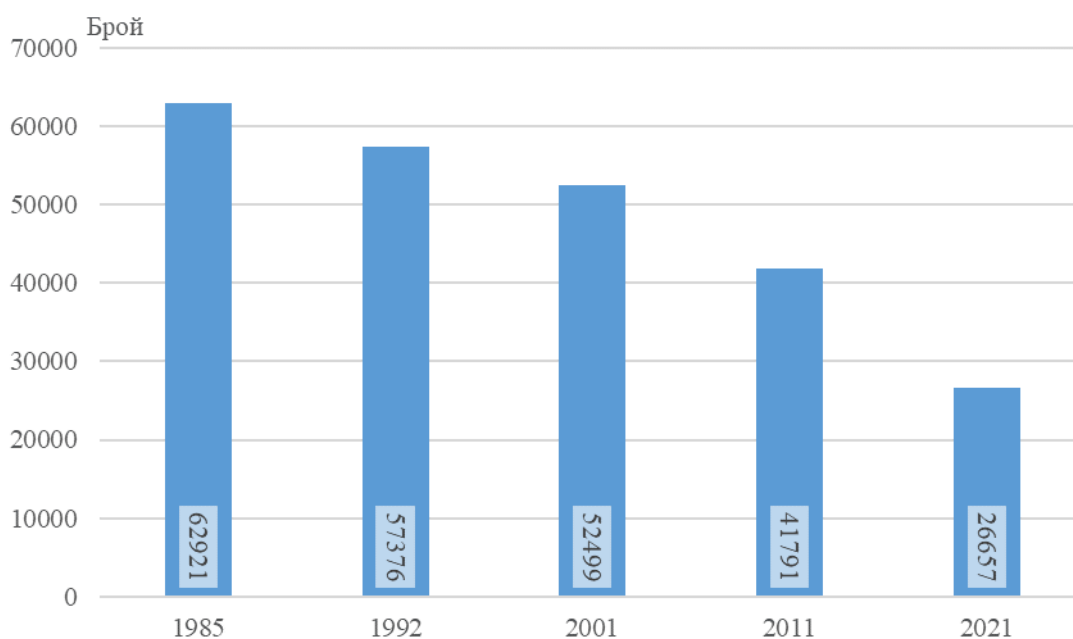
РАЖДАЕМОСТ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ КЪМ 7 СЕПТЕМВРИ 2021 ГОДИНА

Окончателни данни

Раждаемостта е един от основните фактори, оказващи влияние върху броя и структурите на населението. От началото на 50-те години на миналия век се наблюдава трайна тенденция на намаляване на раждаемостта в страната. Причините за това са много и различни през различните периоди от демографското развитие на България. Промяната в семейния модел, променящата се социално-икономическа среда, общото намаление на населението, в частност на фертилните контингенти, отлагането във времето на сключването на брак и раждането на първо дете и не на последно място - емиграцията от страната предимно на население в активна възраст.

Основни фактори, които определят равнището на раждаемостта и възпроизводството на населението, са размерът на родилните контингенти и тяхната плодовитост. И докато в началото на миналия век равнището на раждаемостта се е влияело основно от размера на фертилните контингенти, тъй като плодовитостта е била висока, то с настъпилите изменения в семейния модел и ролята на жената в обществото през последните десетилетия все по-голямо значение придобива плодовитостта.

Фиг. 1. Жени във фертилна възраст (15 - 49 навършени години) в област Добрич по години на преброяванията

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - СЕВЕРОИЗТОК
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - ДОБРИЧ“

Броят на жените във фертилна възраст в област Добрич е 26 657 жени на възраст 15 - 49 навършени години при преброяването през 2021 година. През последния десетгодишен период (2011 - 2021) - жените намаляват с 15 134, или с 36.2%. като за страната намалението е с 22.5%.

Коефициентът на **плодовитост**¹ в област Добрич е 1.37 при 1.58 за страната през 2021 година. Богатият набор от данни, събирани по време на преброяванията, позволява да се направи оценка на зависимостта между раждаемостта и основните демографски, етнокултурни и социално-икономически характеристики на жените. За целите на изследването на раждаемостта в този материал е използван показателят **среден брой живородени деца**².

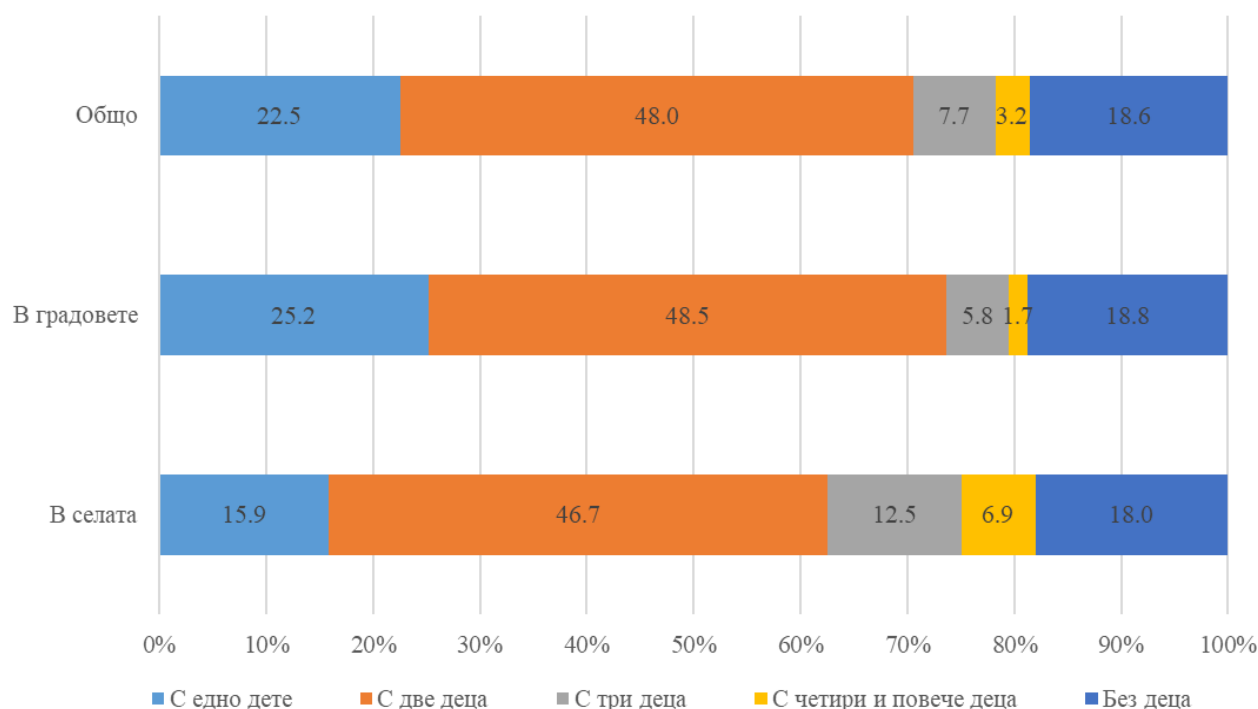
Към 7 септември 2021 г. в област Добрич - 15 993, или 22.6% от жените на възраст 12 и повече навършени години имат по едно живородено дете. Този дял е по-висок сред жените, които живеят в градовете (25.2%), отколкото сред тези, които живеят в селата - 15.9%.

Най-високи са абсолютният брой и относителният дял на жените с две деца – 33 993 (48.0%).

По три деца имат 5 419, или 7.7% от жените, като този дял е два пъти по-висок в селата, отколкото в градовете - съответно 12.4 и 5.8%. Четири и повече деца имат 2 253, или 3.2% от жените.

Почти една пета от жените – 13 141 (18.6%), нямат деца към критичния момент на преброяването.

Фиг. 2. Разпределение на жените на 12 и повече навършени години в област Добрич по брой деца и местоживееене към 7 септември 2021 година

¹ Среден брой деца, които би родила една жена през целия си период на плодовитост. Източник: Текуща демографска статистика.

² Отношение на броя на живородените/осиновените деца към общия брой на жените на 12 и повече навършени години.

Към 7 септември 2021 г. в област Добрич средният брой живородени деца на една жена на възраст 12 и повече навършени години е 1.57. Този показател е по-висок в селата (1.80), отколкото в градовете (1.48).

Връзката между възрастта на жените и средния брой деца, които са родили, е право пропорционална. С нарастване на възрастта нараства и средният брой деца, или жените в повисоките възрастови групи вече са достигнали желанния брой деца, докато тези в по-ниските възрастови групи все още биха могли да увеличат броя на децата си.

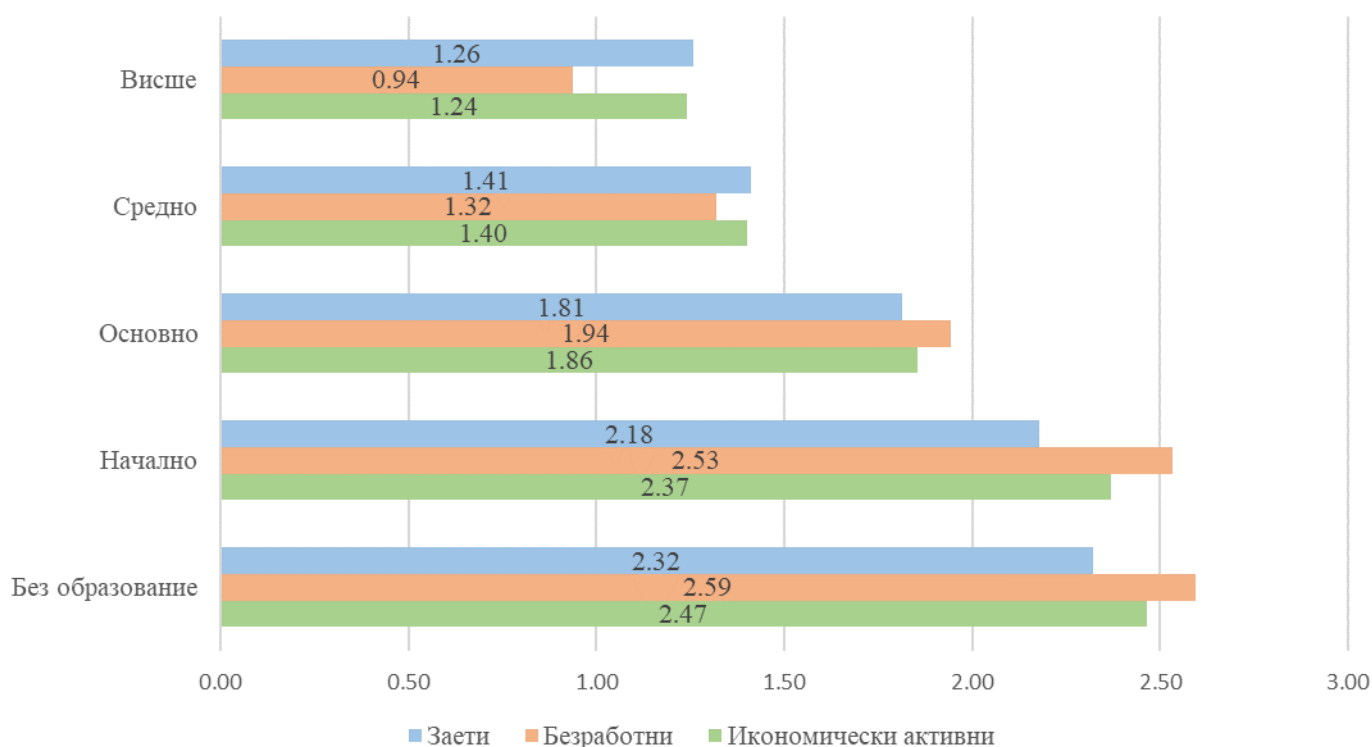
Таблица 1. Среден брой деца в област Добрич по възраст и местоживееене на майката към 7 септември 2021 година

Възраст	Общо	В градовете	В селата
Общо	1.57	1.48	1.80
12-19	0.04	0.03	0.08
20-29	0.65	0.51	1.01
30-39	1.40	1.30	1.75
40-49	1.58	1.48	1.88
50-59	1.72	1.63	1.98
60-69	1.97	1.88	2.19
70-79	1.99	1.90	2.18
80+	1.93	1.86	2.08

Тенденцията на повишаване на образователното ниво на населението оказва влияние върху равнището на раждаемостта. С повишаване на образователното ниво намалява средният брой живородени деца. Данните от последното преброяване потвърждават тази тенденция. Найвисок е средният брой деца при жените на възраст 12 и повече навършени години без образование - 2.46 деца. Близък по стойност е този показател за жените със завършено начално и основно образование - съответно 1.84 и 1.76 деца. Най-нисък е средният брой деца при жените с висше образование - 1.34, при 1.47 деца средно за всички жени

Безработните и без образование жени на възраст 15 - 64 навършени години имат найвисок среден брой деца – 2.59. На срещуположния полюс са безработните жени с висше образование със среден брой деца 0.94. Като цяло по-висок е средният брой деца при безработните жени с основно, начално и без образование, докато при жените с висше и средно образование е по-висок броят на децата при заетите на възраст 15 - 64 навършени години.

Фиг. 4. Среден брой деца в област Добрич по степен на завършено образование и икономическа активност на майката към 7 септември 2021 година

Разпределението по етническа принадлежност показва, че единствено при жените, самоопределили се към ромската етническа група, средният брой деца е достатъчен за просто възпроизводство - 2.19 деца. Значително по-младата възрастова структура и ниското образователно равнище са фактори, които определят по-високата раждаемост сред тази група. По-висок от средното за областта е този показател при турската етническа група - 1.78. Средният брой живородени деца при жените, самоопределили се към българската етническа група, е 1.49.

Средният брой живородени деца при жените от ромската етническа група на възраст 25 - 49 години е 2.42, а този сред жените над 50 години е 3.07, като във възрастовата група 80 - 89 достига 3.84. При жените от турската етническа група средният брой деца е 2.30 във възрастите от 50 години и повече, като сред найвъзрастните жени (70+) той е 2.57. При самоопределилите се към българската етническа група средният брой живородени деца е най-висок (1.89) сред тези, които са във възрастовата група 70 - 79 навършени години. Сравнението с данните от преброяването през 2011 г. показва намаление на средния брой деца във високите възрастови групи при жените, самоопределили се към ромската и турската етническа група. Следователно може да се направи изводът, че раждаемостта намалява и при тези етнически групи.

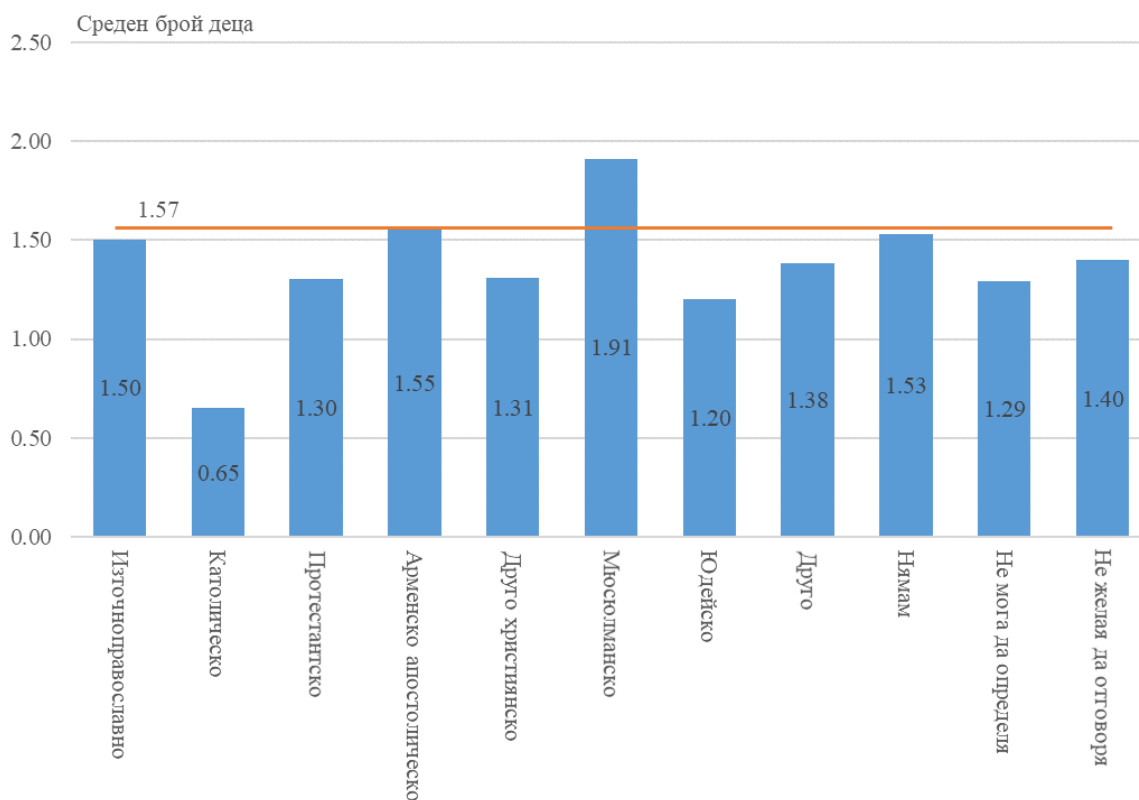
ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - СЕВЕРОИЗТОК
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - ДОБРИЧ“

Разпределението по вероизповедание показва, че средният брой живородени деца е найвисок при жените, изповядващи мюсюлманско вероизповедание - 1.91 деца.

Сред изповядващите християнски вероизповедания най-висок е средният брой на децата при тези с арменско апостолическо вероизповедание – 1.55, следват източноправославно (1.50), друго християнско (1.31), протестантско (1.30) и католическо (0.65).

При жените, които са посочили, че нямат вероизповедание, средният брой деца е 1.53.

Фиг. 6. Среден брой деца в област Добрич по вероизповедание на майката към 7 септември 2021 година

В териториален аспект се наблюдават съществени различия в броя на децата между отделните общини. Във всички общини преобладават жените с две деца, като относителният дял на жените с две деца варира от 53.7% за община Шабла до 41.9% за община Крушари.

Най-висок е относителният дял на жените с едно дете в община Добрич (26.4%), а най-нисък - в община Крушари (12.9%).

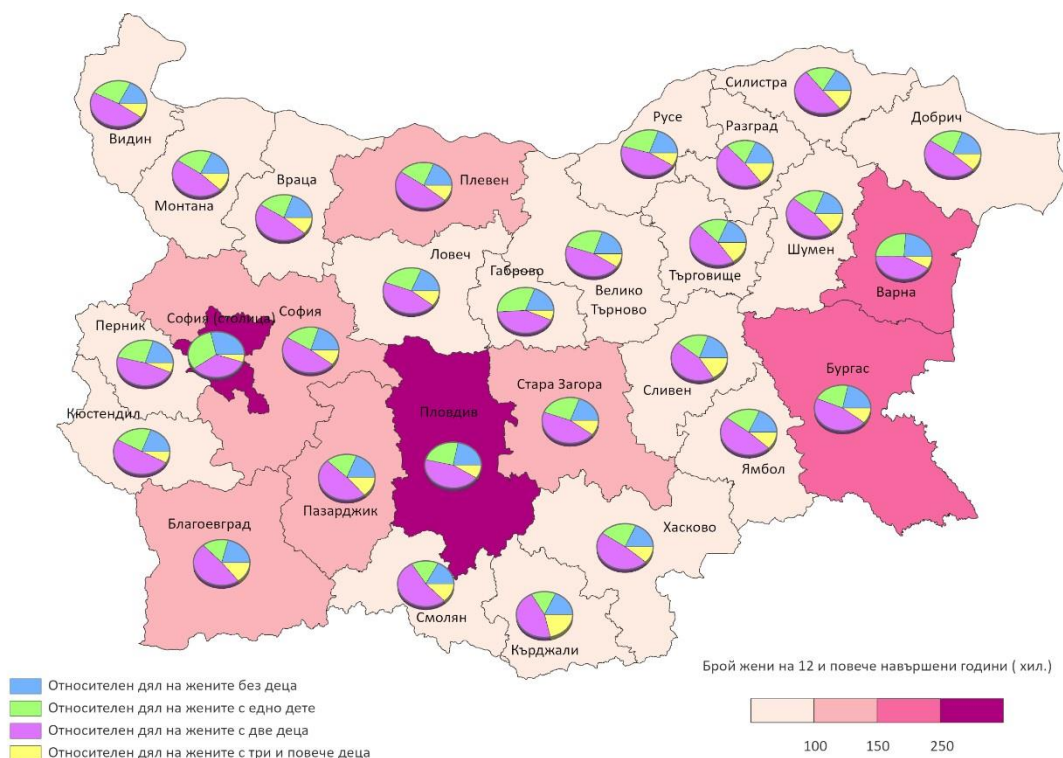
При жените с три деца най-висок е относителният дял в общините Крушари (15.1%), Тервел (13.6%), и Добрич-селска (12.7%), а най-нисък - в общините Добрич (5.2%) и Шабла - 5.8% от всички жени на 12 и повече навършени години в общината.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - СЕВЕРОИЗТОК
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - ДОБРИЧ“

При жените с четири и повече деца най-висок е относителният дял в община Крушари (11.9%), Добрич-селска (6.9%), Тервел (6.2%), а най-нисък - в общините Добрич (1.5%) и по 2.7% в Шабла и Каварна.

Във всички области преобладават жените с две деца, като относителният дял на жените с две деца варира от 53.4% за област Смолян до 36.1% за област София (столица).

**Фиг. 7. Относителен дял на жените според броя на децата им по области към
7 септември 2021 година**

Налице са разлики и в средния брой на децата по области. Най-висок е той в областите Кърджали (1.81) и Сливен (1.70). Общо в 23 области този показател е над средния за страната (1.47). Област Добрич заема четиринадесета позиция с 1.57. Под средния за страната са 5 области, като най-нисък е броят на децата в област София (столица) - 1.18 деца.

В област Добрич с най-голям е средния брой на децата в общините Крушари (2.00) и Добрич-селска (1.84), а най-малко Добрич (1.45).

Фиг. 8. Среден брой деца по области към 7 септември 2021 година

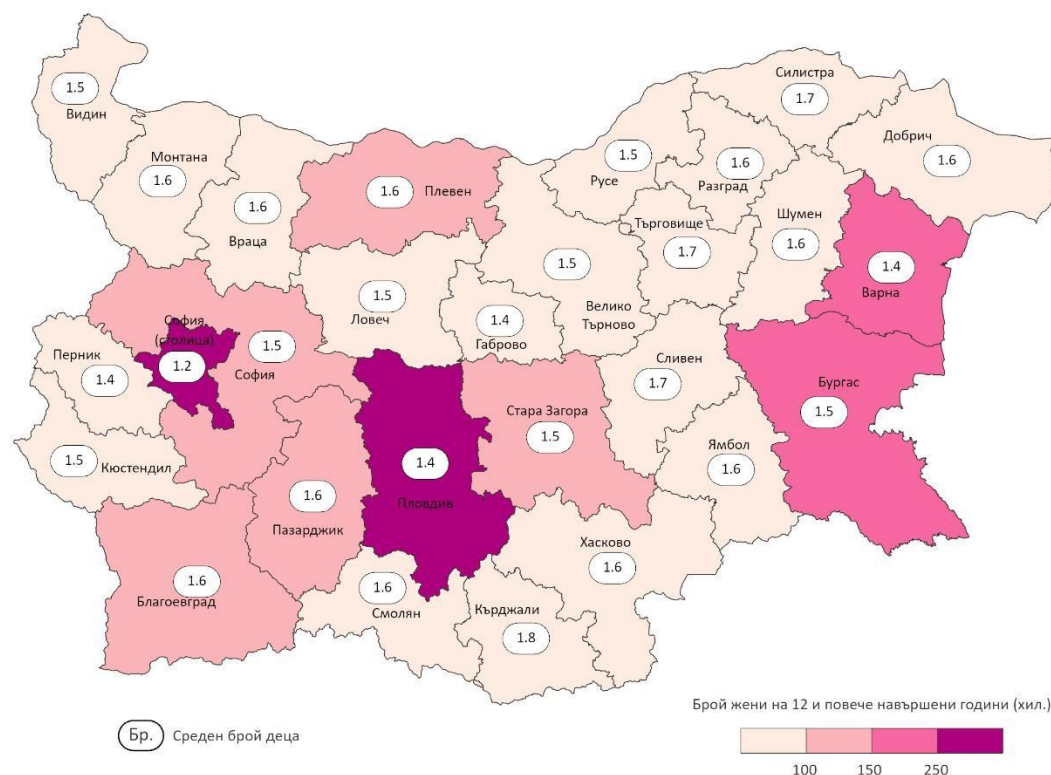

Таблица 6. Жени на възраст 12 и повече навършени години по брой живородени деца и общини в област Добрич към 7 септември 2021 година

Общини	Общо	С едно дете	С две деца	С три деца	С четири и повече деца	Без деца	Брой живородени деца	Среден брой деца
Общо	70799	15993	33993	5419	2253	13141	110973	1.57
Балчик	7472	1680	3376	613	265	1538	11512	1.54
Генерал Тошево	5231	878	2703	501	232	917	8876	1.70
Добрич-селска	7541	1172	3652	958	519	1240	13886	1.84
Каварна	6265	1410	3010	453	167	1225	9579	1.53
Крушари	1376	178	576	208	163	251	2755	2.00
Тервел	5351	876	2553	726	331	865	9797	1.83
Добрич	35649	9411	17095	1850	525	6768	51549	1.45
Шабла	1914	388	1028	110	51	337	3019	1.58